

4

Guia
didáctica
alumnat

+ info

www.educacio-valencia.es

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Projectes Educatius

València, 2019

[+ info](#)

Edita:
Ajuntament de València
Regidoria d'Educació
Projectes Educatius

ISBN: 978-84-9089-190-2

962 084 283 - 962 082 146
sccprojectosed@valencia.es

Índex

Introducció	4
Objectius	4
Activitats	6
A.1. Activitats prèvies	7
A.2. Activitats centrals	10
A.3. Activitats posteriors	16
Avaluació	19
Bibliografia	20

Aquest quadern l'ha treballat

Nom i cognoms:

Centre educatiu i curs:

Introducció

Amb el present programa us proposem activitats amb les quals descobrir: quins ocells comparteixen la ciutat amb nosaltres, la seua importància ambiental i com podem col·laborar en la seua protecció.

Objectius

- 1 Conèixer les característiques generals dels ocells.
- 2 Descobrir quins tipus d'ocells migratoris ens visiten, quines són les seues rutes i com preparen els seus viatges.
- 3 Analitzar els problemes que tenen els ocells i com podem ajudar-los.
- 4 Conèixer el treball que es realitza en ornitologia per a l'estudi i seguiment dels ocells.
- 5 Observar i identificar ocells urbans de la ciutat de València.
- 6 Col·laborar, de manera pràctica i real, en la conservació i cens de l'avifauna urbana.
- 7 Aprendre a expressar-se a través del llenguatge plàstic utilitzant els coneixements que hem après sobre les aus.
- 8 Descobrir i estudiar a l'artista Alexander Calder.
- 9 Relacionar el món de les aus amb les escultures mòbils d'Alexander Calder.

Activitats

A1

Prèvies

Activitats que realitzaràs abans de començar el programa.

A2

Centrals

Activitats que realitzaràs durant el programa amb l'/la educador/a.

A3

Posteriors

Activitats que realitzaràs després d'haver acabat els tallers amb l'educadora o l'educador.

Activitats

En aquesta taula trobaràs tot el que farem al llarg del programa:

Tipus d'activitat	Nom de l'activitat	Quins temes treballaràs?	Quant de temps?	
A1	Preparats, llestos...!	Aus, rutes migratòries, Societat Espanyola d'Ornitologia, sistemes de seguiment i <i>birdwatching</i> .	1 hora	
	Del cel al teu mòbil, t'atreveixes?	Aus de la Península Ibèrica, aplicacions per a mòbils, jocs i registre d'albiraments.	1,5 hores	
A2	SESSIÓ 1 Tardor Hivern 	Presentació	Activitats a realitzar en la primera sessió.	15 min.
		Aus urbanes: veïnes d'alta volada.	Aus urbanes: sedentàries i hivernants.	1,5 horas
		Passem a l'acció!	Observació amb prismàtics i identificació d'aus urbanes	1 hora
	SESSIÓ 2 Primavera Estiu 	Presentació	Activitats a realitzar en la segona sessió.	15 min.
		Aus urbanes: veïnes d'alta volada.	Aus estivals a la ciutat.	1 hora
		Passem a l'acció!	Treball científic per a la identificació i cens d'aus urbanes.	1,5 hores
SESSIÓ 3	Les aus i Alexander Calder.	Activitat plàstica. Realització d'una escultura mòbil a través de les característiques de les aus i l'obra d'Alexander Calder.	3 hores	
A3	Cada estació, una actuació.	Problemes i mesures de conservació per a les aus.	1,5 hores	
	Programes de seguiment: participa!	Seguiment de les aus, Societat Espanyola d'Ornitologia i ciència ciutadana.	2,5 hores	

A1 1. Preparats, llestos...

Cada equip de treball, ha de triar i investigar tres dels recursos digitals (enllaços a webs) que us proposem i acordar una pregunta que vulgueu fer-li a l'educador/a el pròxim dia sobre el que heu descobert:.

MÉS VALEN CENT VOLANT...

<https://svornitologia.org/>

<https://www.seo.org/valencia/>

<https://www.seo.org/ciencia-ciudadana/>

<https://www.seo.org/en-el-campo/apps-seobirdlife/>

EN RUTA

<http://www.levante-emv.com/valencia/2017/08/30/flamencos-crias-dejan-ver-lago/1609474.html>

<http://www.europapress.es/sociedad/medio-ambiente-00647/noticia-aves-migratorias-cambiadorutas-rutinas-viaje-ultimas-decadas-programa-migra-20170510000739.html>

<https://www.seo.org/2017/02/25/donde-estan-nuestras-aves/>

<http://www.migraciondeaves.org/#migracion.php>

TURISME D'ALTURA: *BIRDWATCHING*

<https://www.seo.org/en-el-campo/turismo-ornitologico/>

https://www.elperiodic.com/noticias/581036_turisme-comunitat-valenciana-asiste-reino-unido-british-birdwatching-fair.html

<http://comunitatvalenciana.com/que-hacer/turismo-activo/observacion-de-aves-turismo-ornitologico>

AUS DE CIUTAT

<https://valenciaplaza.com/el-piar-de-los-pajaros-se-apaga-en-la-ciudad-la-poblacion-de-las-aves-mas-comunes-no-para-de-menguar>

<http://www.europapress.es/sociedad/medio-ambiente-00647/noticia-seo-birdlife-alerta-grave-riesgo-suponen-infraestructuras-edificios-cristal-aves-20180724174051.html>

<https://www.lavanguardia.com/natural/20160622/402693253649/estudio-envejecimiento-aves-urbanas.html>

A1 1. Preparats, llestos...

VEHÏNS O PLAGUES?

<https://www.seo.org/naturaleza-y-ciudades/>

https://elpais.com/politica/2017/02/21/actualidad/1487705695_255165.html

https://www.abc.es/espana/comunidad-valenciana/abci-sueltan-aguilas-para-ahuyentar-plaga-aves-invasoras-y-palomas-arrasan-cultivos-burjassot-201712171208_noticia.html

<https://www.levante-emv.com/valencia/2018/01/12/elevada-poblacion-estorninos-obliga-tracas/1665102.html>

https://elpais.com/ccaa/2015/01/03/valencia/1420281590_388402.html

A large, rounded rectangular area with a pencil icon on the left side, containing a series of horizontal lines for writing and a row of eight small circles at the top.

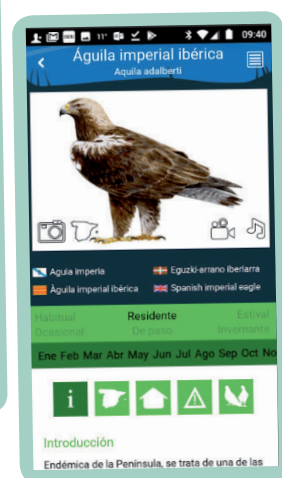

A1 2. Del cel al teu mòbil, t'atreveixes?

Us proposem investigar tres aplicacions per a dispositius mòbils. Per a això, pots descarregar-les de manera gratuïta en el teu mòbil i fins i tot jugar en línia amb els teus companys/es fins a aconseguir un nivell d'especialista avançat/da:

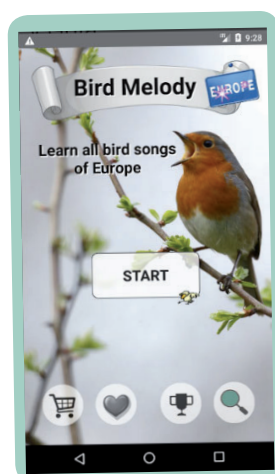
L'ENCICLOPÈDIA DELS OCELLS D'ESPANYA.

Versió App: és una versió per a dispositius mòbils de l'Enciclopèdia dels ocells d'Espanya. L'aplicació informa sobre la vida, el comportament, la distribució i l'estat de conservació de les 563 espècies d'aus que, de forma habitual o ocasional, estan presents o han sigut citades en el territori espanyol. També descriu rutes per 25 enclavaments de gran importància ornitològica. Els textos s'acompanyen de nombrosos recursos com ara: cants, vídeos, fotografies, il·lustracions i mapes.

BIRD MELODY. APRÉN TOTS ELS CANTS DE LES AUS D'EUROPA.

Versió App. Aplicació que treballa a través de la gamificació, el reconeixement del cant de les aus del nostre territori. Amb aquesta aplicació, l'usuari aprén a reconèixer els cants i, segons avança el seu aprenentatge, aconsegueix accedir als diferents nivells agrupats per famílies d'aus.

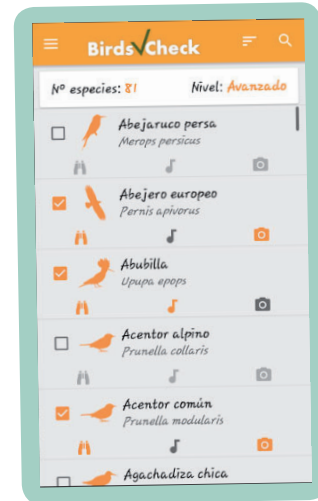

A1 2. Del cel al teu mòbil, t'atreveixes?

BIRDS CHECK.

Pots trobar-los a tots? Versió App.

Permet buscar i registrar aus de qualsevol lloc de la Península Ibèrica de manera offline, per la qual cosa no hi haurà problemes de connexió. Els usuaris, a través de reptes de diferent dificultat han de localitzar diferents aus. Segons es van registrant noves espècies permet pujar de nivell i estableix una classificació amb tots els usuaris. A més, es poden consultar fitxes de cada espècie amb informació divulgativa sobre el seu reconeixement, alimentació, hàbitat o costums.

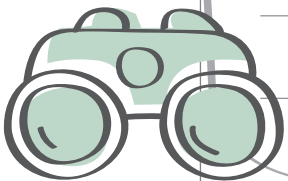

A2 1. Aus urbanes: veïnes d'alta volada

Observa, a través del PowerPoint projectat a l'aula, les característiques dels ocells estivals i hivernants. Així mateix, aprèn la manera en la qual has d'observar i identificar a les nostres veïnes d'alta volada.

A large, rounded rectangular area representing a notebook page. It has a series of eight small circles along the top edge, suggesting a spiral binding. The page is filled with horizontal lines for writing. On the left side, a pencil is drawn vertically. On the right side, a pair of green binoculars is drawn at the bottom.

A2 1. Aus urbanes: veïnes d'alta volada

A large, rounded rectangular writing area with a spiral binding at the top. It contains 18 horizontal lines for writing. At the bottom right corner, there is a small illustration of a pencil pointing upwards.

A2 2. Passem a l'acció!

A partir de l'après a l'aula en l'activitat anterior realitza la teua pròpia observació i registre dels ocells que pugues localitzar. Per a això se us dividirà en equips de treball, cadascun portarà prismàtics i una guia amb les espècies urbanes treballades prèviament a l'aula. Els equips de treball analitzareu i comentareu els resultats obtinguts.

Cotorreta de pit gris
(*Myiopsitta monachus*)

Pardal comú
(*Passer domesticus*)

Colom roquer
(*Columba livia*)

Tudó
(*Columba palumbus*)

Tórtola Turca
(*Streptopelia decaocto*)

Puput
(*Upupa epops*)

Mallerenga carbonera
(*Parus major*)

Cadenera
(*Carduelis carduelis*)

Merla
(*Turdus Merula*)

Gavà argentat
(*Larus cachinnans*)

Gafarró
(*Serindus serindus*)

Garsa
(*Pica pica*)

Mallerenga cuallarga
(*Aegithalos caudatus*)

Verdum
(*Chloris Choris*)

Oroneta vulgar
(*Hirundo rústica*)

Falcot negre
(*Apus apus*)

Oroneta cuablanca
(*Delichon urbica*)

Estornell negre
(*Sturnus unicolor*)

Cuereta blanca
(*Motacilla alba*)

Pit-roig
(*Erithacus rubecula*)

Imatges:
Societat Espanyola d'Ornitologia
Autor il·lustracions:
Juan Varela. SEO.

A2 2. Passem a l'acció!

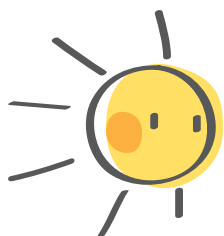
A large, rounded rectangular area designed to look like a spiral-bound notebook. It features a row of eight circles at the top, representing the spiral binding. Below this are approximately 20 horizontal lines for writing. To the left of the bottom-left corner of the notebook area is a small green clipboard icon with a checklist. To the right of the bottom-right corner is a pencil icon. The entire notebook area is enclosed in a thin grey border.

A2 2. Passem a l'acció!

Fitxa de camp: **DESCRIPCIÓ D'ESTACIONS.**

Estació	Hàbitat		Coordenades			
	1	2	Fus	Coordenades X	Coordenades Y	Observacions

Dades del/la observador/a

Participant:

Grup:

A2 2. Passem a l'acció!

Estació:

Hora d'inici:

Espècie	Radi de detecció	
	≤25 m.	≥25 m.

A2 3. Activitat plàstica “Les aus i Alexander Calder”

Amb tot l'apòs en les sessions anteriors deixarem volar la nostra creativitat. A l'aula realitzarem una escultura mòbil estudiant el treball de l'artista Alexander Calder. Per a realitzar l'activitat ens basarem en l'art abstracte i les qualitats i característiques de les aus. L'escultura mòbil la crearem a partir de materials com el filferro i cartolines de colors.

A3 1. Cada estació, una actuació

Us proposem realitzar dues actuacions que ajudaran a les aus de la nostra ciutat en diferents moments de l'any. Heu d'investigar en què consisteixen amb els enllaços que us indiquem, completeu la fitxa i som-hi!

Actuació 1: A TAULA!

Què farem? Construcció de diferents models de menjadors per a l'avifauna urbana.

Quan?

Per què es necessari?

Instruccions:

<https://www.seo.org/2017/10/18/pajareros-urbanos-a-comer/>

Actuació 2: MES DELS NIUS

Què farem? Facilitar materials i espais per a la construcció de nius de les espècies estivals protegides com a oronetes, oronetes de cuablanca i falciots.

Quan?

Per què es necessari?

Instruccions:

<https://www.seo.org/2018/03/22/mesdelosnidos-un-hogar-para-las-golondrinas/>

A3 2. Programes de seguiment: Participa!

Què farem?

Et proposem col·laborar amb la Societat Espanyola d'Ornitologia en dos programes de seguiment d'avifauna urbana:

PROGRAMA SACIN URBANO: tendència dels ocells a l'hivern.

PROGRAMA SACRE URBANO: tendència dels ocells ala primavera.

Com ho farem?

Amb aquests programes es col·labora, d'una manera pràctica i directa, en el seguiment d'aus. Per a participar només has de seguir les indicacions en: www.seguimientodeaves.org

FICHA DE CAMPO SACRE URBANO

INSTRUCCIONES SACIN URBANO

Debes leer atentamente estas instrucciones y ponerte en contacto con el coordinador (www.seguimientodeaves.org) si tienes cualquier duda

- ELECCIÓN DE LA ZONA
- DEFINIR LA UNIDAD DE MUESTREO: 4 recorridos de 15 minutos cada uno
- REGISTRAR HÁBITAT Y COORDENADAS DE LOS 4 RECORRIDOS
- FECHAS DEL MUESTREO:
 - PRIMERA VISITA: 15 noviembre-31 diciembre (1 nov.-30 nov. Canarias)
 - SEGUNDA VISITA: 1 enero-15 febrero (1 dic.-31 dic. Canarias)
- HORA DE MUESTREO
- TOMA DE DATOS
- CONDICIONES METEOROLÓGICAS
- ENVÍO DE DATOS

1. ELECCIÓN DE LA ZONA

Resulta extremadamente importante elegir bien dónde se va a participar para que resulte fácil, porque la obtención de resultados se consigue con la participación durante el mayor número de años posible.

No hay zonas prioritarias, solo importa que sea cómodo para ti acceder a ella y poder realizar el itinerario de forma rápida y cómoda. Debemos tener información de cómo cambian nuestras poblaciones de aves en todo nuestro entorno.

Antes del inicio del diseño de los recorridos del muestreo debes comunicar tu propuesta de itinerario al coordinador (sacin@seo.org) para que no solape tu trabajo con el de otro participante.

- DEFINIR LA UNIDAD DE MUESTREO: 4 recorridos de 15 minutos cada uno

Se establecerán 4 recorridos en los que se anotarán las aves detectadas (vistas u oídas). Dos veces cada invierno.

Tus datos serán incorporados a un fichero automatizado de SEO/BirdLife y serán tratados de forma confidencial. Puedes acceder, rectificar o cancelarlos contactando con SEO/BirdLife

www.seguimientodeaves.org Teléfono: 914340910 correo electrónico: sacre@seo.org

Programas de seguimiento de avifauna de SEO/BirdLife

Els materials per a participar en els programes poden descarregar-se en:
www.seo.org/sacin/
www.seo.org/urbano-sacre

4 **Avaluació**

De les següents afirmacions, marca el número 5 si estàs molt d'acord, 4 si estàs bastant d'acord, 3 si estàs poc d'acord, 2 si no estàs d'acord i 1 si estàs totalment en desacord.

	1	2	3	4	5
M'ha resultat fàcil seguir les explicacions de l'educador/a.					
El personal educador dominava els temes tractats.					
El personal educador ha resolt els dubtes adequadament.					
El personal educador ens ha motivat i animat a participar.					
El programa m'ha aportat nous coneixements.					
Les sessions han sigut amenes i divertides.					
M'ha agradat l'ús del material de suport: vídeos, il·lustracions, contes...					

5 Bibliografia

Et recomanem continuar investigant amb les següents aplicacions per a mòbils i enllaços web:

Enciclopèdia de les Aus:
<http://www.encyclopediadelasaves.es/>

Societat Espanyola d'Ornitologia
<https://www.seo.org/>

World Migratory Bird Day:
<https://www.worldmigratorybirdday.org/>

Volar, viatjar, viure:
<https://www.seo.org/ud-volar-viajar-vivir/>

Els mòbils i *stábiles* d'Alexander Calder:
<https://culturacolectiva.com/arte/los-moviles-y-stabiles-de-alexander-calder>
https://elpais.com/diario/1976/11/14/cultura/216774018_850215.html

Art abstracte:
<https://historia-arte.com/movimientos/arte-abstracto>

L'eclosió de l'abstracció. Exposició IVAM:
<https://www.ivam.es/es/exposiciones/la-eclosion-de-la-abstraccion-coleccion-del-ivam/>

